

De sju frågorna

II

Fredsvilja i handling!

Vi ha kommit därhän att försvarsfrågan betraktas som en del av fredsfrågan. Vår krigsberedskap skall nämligen icke vara till något annat än att upprätta respekt runt omkring oss för vår vilja att få vara ifred. Flertalet av dem, som tala för en användbar krigsberedskap, uttala samtidigt den förhoppningen att den aldrig skall komma att användas.

Till denna förhoppning är ingenting annat att säga, än att den synes oss falsk. Vår neutralitet kommer icke att kränkas i förbigående eller av okynne. Det sker endast om en situation uppstår, som gör det till en tvingande nödvändighet eller oövervinnelig frestelse för en enskild makt eller en grupp av makter. Om en krigsberedskap skulle förmå vederbörande att gå utanför denna nödvändighet eller övervinna denna frestelse, så måste den vara stark, modern, öjävulsk. Då kunna riskerna vara något att ta i betraktande. Men var är det valprogram, som går fram på den linjen? Det är en falsk trygghet, med vilken högerpartichefen söker dra till sig väljare med lösenordet: *hela riket skall försvaras*. För att försvara riket i betydelsen skydda det mot ödeläggelse under teknikens nuvarande stadium måste amiral Lindman lägga lock på Sverige, ett hundramila, avlångt lock, och det kan han icke.

Antag att underverket skulle ske en gång till att vi finge stå utanför den direkta vapenkampen på grund av vår respektgivande neutralitetsvilja. Vi vore ändå sålda och förlorade ifall ett nytt europeiskt krig bröte ut, som gjorde världsdelen till en grushög. Så mycket kunna vi förstå, att det vore icke nöje för ett land att överleva ett nytt världskrig.

Men ännu äro icke berörda våra djupaste skäl för att vilja avrustning.

Viljan till avrustning stiger ur den våldsamma vederviljan mot kriget. Kriget som regelrätt utvecklat sig från fall till fall ur den fysiska kraftmätningen mellan män till sin nuvarande form av industrialiserat massmord, som inte tål något levande, inte ens barn, djur eller växter. Vederviljan mot denna förbrytelse, denna hädelse mot Gud och människor kan stiga till den punkt, då en människa säger: jag vill protestera mot självfallenheten i detta vanvett och dess fortsättande på det kraftigaste sätt, som står mig till buds, genom att ge min röst för avrustning. Jag vill att mitt land genom att avrusta sammalunda ger uttryck för denna protest och för sin tro på den framväxande internationella rättsordningen som det verkliga försvaret. Jag önskar det, även om det icke skulle vara riskfritt. Allt annat är för litet.

En sådan ståndpunkt påverkas icke, när den politiska himmeln förmörkas eller, som just i dessa dagar är fallet, upplärnar. Så länge underlaget för ländernas förhållande till varandra är krigsberedskapen, måste förhållandena vara växlande och osäkra. Men vår ståndpunkt får icke vara det.

Det är självklart att vi inför valen måste söka göra den gällande. Det vore orätt att säga, att den icke upptages till diskussion, det drives ganska mycken polemik, sådan den nu är, emot den.

Frisinnade Kvinnors Katrineholmsuttalande ser i arbetet på avrustning i vårt land ett led i arbetet på den internationella avrustningen och vår del däri.

* * *

För tio år sedan stod i en tysk tidning att läsa följande:

Två sårade lågo bredvid varandra på marken. I gryningen uppmanade fransmannen tysken att ge sig. Han gjorde det icke. Då stack fransmannen till honom bajonetten. Tysken varnade honom och föreslog, att de sårade skulle hålla fred. Strax därpå stack fransmannen honom igen. Då slog tysken,

ehuru ogärna, ihjäl honom med gevärskolven. Själv var han sårad i bröstet.

Detta är krigets moral. Händelsen synes nu förebildlig för de krigförandes behandling av varandra. Men det finns i världen en annan moral. Den vill fred mellan de sårade. Dess bekännare kunna icke slå ihjäl olyckskamraten på slagfältet. Då lägga de hellre bort geväret, även med risk att få ett stick av bajonetten.

Till Riksdagskandidater och väljare:

Frisinnade kvinnors Riksförbund gjorde vid landsmöte i Katrineholm den 22 juni följande uttalande:

Mänskligheten bör utrota kriget innan kriget utrotar mänskligheten. Europa, som är den mest splittrade och av krigets konflikter hotade världs delen är samtidigt den som till högsta fullkomning behärskar den militära förstörelsetekniken. Med insikt om den fara som uppstår ur detta faktum för den kultur och den ras vi tillhöra fatta vi det som vår plikt såsom kvinnor och medborgare att sätta in vår yttersta kraft i utrotningskampen mot kriget. Vi ha hunnit till den punkt i utvecklingen då samarbete måste efterträda rivaliteten mellan de europeiska folken och då i krigets ställe såsom utslagsgivande faktor måste träda en av förbundna nationer frivilligt erkänd skiljedom.

Förbundet vill med alla krafter medverka till att skapa de folkpsykologiska förutsättningarna för en fullständig avarsnings. Det synes oss böra ske genom att man vid folkundervisningen och i allmänhet vid folkuppfostran arbetar på en radikal omvärdering av de ideal och föreställningar i fråga om krig som under århundraden nöts in i folkmedvetandet, samt genom upplysningsverksamhet angående krigets innebörd för vår tid.

Förbundet vill arbeta för att Nationernas förbund må bli ett effektivt och betryggande folkförbund samt vill utbreda och levandegöra tanken på Nationernas förbund som krigets ersättare vid slitande av ekonomiska och territoriella tvister.

Förbundet vill alltså verka för att inom vårt folk vinna anhängare för en positiv fredspolitik, däri inberäknad utvecklingen av vår krigsberedskap. Detta anse vi vara ett led i arbetet på internationell avrustning.

Hur ställer ni Eder till den positiva fredspolitik som Riksförbundet här upplinjerat?

Hur ämnar ni i handling visa eder fredsvilja?

TIDEVARVET

utkommer varje vecka.

Redaktion: ELIN WÄGNER, ELLEN HAGEN.

Pris för helt år 5: 50

halvår 3: —

kvartal 1: 50

OBS.! Hela 4:de kvartalet 1924 tillsammans med hel-
året 1925 kostar 6: 50.

Prenumerera å posten eller direkt till Tidevarvets exp.
Slussplan 9 III, STOCKHOLM.

Rylander & Olsson, Boktryckeri, Sthlm. 1924.

19 123:3